

Jeesaan – Vapaaehtoistoiminnan peli Mette

Jeesaan – Vapaaehtoistoiminnan peli Mette on uudenlainen tapa perehtyä vapaaehtoistoimintaan. Kuvat ja tehtävät johdattelevat pohtimaan, mitä vapaaehtoistoiminta voi olla. Oppiminen tapahtuu sekä kysymyksiin vastaamalla että muiden pelaamista seuraamalla.

Peli on tuotettu osana Kansalaisareena ry:n Jeesaan – Nuori vapaaehtoistoiminnassa -hanketta (2017–2019). Peliohjeita ja Meten tarinaa voi soveltaa kohderyhmän mukaan. Lisää tietoa vapaaehtoistoiminnan kurssin järjestämisestä ja muita pelin variaatioita löytyy sivulta www.kansalaisareena.fi/aineistoa/kansalaisareenan-julkaisut.

Pelaajia 4–6 tai 6 paria

Ikäsuositus 11+

Pelin kesto noin 30–60 min

Pelin sisältö

Pelikortit muodostuvat 11 korttisarjasta, jotka on numeroitu 1–11 ja merkitty eri väreillä. Yksi sarja sisältää neljä korttia: A-, B-, C- ja D-kortit. Jokaisen korttisarjan A-kortti sisältää kysymyksen, johon pelaajan tai pelaajien tulee vastata B-, C- ja D-korttien avulla. Korttisarjat 1–8 ja 10–11 sisältävät kuvavihjeitä oikeista vastauksista. Korttisarja 9 sisältää kirjallisia vastausvaihtoehtoja. Lisäksi peli sisältää viisi ekstrakorttia: todistuskortin, kaksi rosvo korttia, yhden bonuskortin ja sarjaan 9 sisältyvän bonuskortin. Peliä voi myös pelata ilman ekstrakortteja.

Alkujärjestelyt

Pelin pelaamiseen tarvitsee reilusti pöytätilaa. Lisäksi tarvitaan paperia ja kynä pisteiden laskua varten. Pelin alussa korttipakka sekoitetaan ja jokaiselle pelaajalle jaetaan viisi korttia. Kortteja ei saa näyttää muille pelaajille. Loput kortit laitetaan kuvapuoli alaspäin nostopakaksi pelipöydälle.

Pelin eteneminen

Pelissä on kaksi vaihetta: parien etsiminen ja pisteiden laskeminen.

Parien etsiminen:

Parien etsimisvaiheen tavoitteena on saada mahdollisimman monta paria tai kaikki neljä korttia yhdestä korttisarjasta. Jos pelaajalla on pelin alussa korttipari (esim. 3A ja 3D), voi pelaaja laittaa kortit sivuun. Jos pelaaja saa samasta korttisarjasta kolme korttia (esim. 3A, 3B ja 3D), voi korttiparin muodostaa vain kahdella kortilla (esim. 3A ja 3B). Jos pelaajan kädestä löytyi korttipareja, nostetaan pakasta lisää kortteja niin, että kädessä on taas viisi korttia. HUOM! Korttisarjaan 9 kuuluu bonuskortti. Tällä kortilla ei voi muodostaa paria sarjan muiden korttien kanssa.

Nuorin pelaaja aloittaa. Pelivuorot etenevät seuraavasti:

1. Pelaaja vetää kortin oikealla puolella istuvalta pelaajalta.
2. Jos vedetty kortti muodostaa parin jonkin kädessä olevan kortin kanssa, saa pelaaja laittaa kortit sivuun.
3. Jos pelaajalla on vuoron jälkeen kädessään vähemmän kuin viisi korttia, hän nostaa pakasta lisää kortteja siten, että kädessä on taas viisi korttia.
4. Pelaaja, jolta on nostettu kortti, nostaa tarvittaessa pakasta yhden kortin niin, että kädessä on taas viisi korttia.
5. Vuoro siirtyy myötöpäivään seuraavalle pelaajalle.

HUOM! Jos jompikumpi pelaaja nostaa pakasta parin kädessä olevalle kortille, saa hän laittaa kortit sivuun vasta seuraavalla kierroksella omalla vuorollaan.

Näitä kierroksia mennään ympäri niin monta kertaa, kunnes kenelläkään ei ole enää kortteja. Kun nostopakasta loppuvat kortit, vedetään kortti oikealla puolella istuvalta. Kun pelaajalla on kädessään vain ekstrakortti, tulee hänen laittaa kortti eteensä pelipöydälle, jolloin pelaajan vuoro päättyy. Ekstrakortit laitetaan pelipöydälle yksi kerrallaan. Pelaaja ei kuitenkaan joudu pelistä pois, vaikka hänen käsikorttinsa loppuisivat. Hänen on edelleen mahdollista saada ekstrakortti, joten hän vetää omalla vuorollaan yhden kortin oikealla puolella istuvalta.

Pisteiden laskeminen:

Parien etsimisvaiheen jälkeen kukin paljastaa sivuun laittamansa kortit ja korttien pistemäärät lasketaan alla olevan taulukon mukaisesti.

Korttipari	2 pistettä
Neljän kortin sarja	5 pistettä
Rosvokortti	-2 pistettä
Bonuskortti	Kortissa mainittu pistemäärä
Todistuskortti	5 pistettä

Peli ei kuitenkaan pääty vielä tähän, ja nyt alkaa varsinainen pisteiden kerääminen. Myös pelaaja, joka ei ole onnistunut saamaan itselleen pareja, voi vielä kerryttää omaa pistepottiaan. Pelin ohjaaja lukee peliohjeen lopusta löytyvän Mette-nimisen oppilaan tarinan. Tarinan voi myös kirjoittaa itse kohderyhmän mukaan.

Tarinan jälkeen aloitetaan korttisarjasta numero 1. Ne pelaajat, joilla on kortteja kyseisestä sarjasta, laittavat kortit keskelle pöytää ja vastaavat kysymykseen. Vihjeitä saa pyytää muilta pelaajilta. Pelin ohjaaja tarkistaa oikeat vastaukset, jotka löytyvät pelin mukana tulevasta liitteestä. Myös muita kuin liitteestä löytyviä vastauksia on mahdollista hyväksyä. Vastausten tulee kuitenkin noudattaa vapaaehtoistoiminnan periaatteita, jotka löytyvät sivulta <https://kansalaisareena.fi/vapaaehtoiselle/vapaaehtoistoiminnan-maaritelma/>.

Vihjeen antaminen:

- Jos vuorossa olevat pelaajat eivät keksi oikeaa vastausta, voivat muut pelaajat antaa vihjeitä. Vihjeitä annetaan ääneen yksi kerrallaan. Nopeimmin kätensä nostanut pelaaja saa antaa vihjeen ensimmäiseksi.
- Jos vihjeen saanut pelaaja keksii oikean vastauksen, saa hän tarjolla olevat pisteet ja vihjeen antaja saa itselleen yhden pisteen. Vihjepisteen voi saada vain kerran per korttisarja.
- Jos kukaan ei osaa antaa vihjeitä tai pelaajat eivät keksi oikeaa vastausta vihjeistä huolimatta, siirrytään pisteiden ryöstämiseen. Pelaaja, joka laittaa kätensä nopeimmin kyseessä olevan pelikortin päälle, saa vastausvuoron. Oikeasta vastauksesta palkitaan kahdella pisteellä. Väärästä vastauksesta menettää pisteen.

Pelin päättyminen

Kun kaikki korttisarjat on käyty läpi, lasketaan vielä ekstrakorttien pisteet. Voittaja on se, kenellä on eniten pisteitä. Lopuksi ryhmän kanssa voi käydä läpi, mitä Mette oppi osallistuessaan vapaaehtoistoiminnan kurssille ja tehdessään erilaisia vapaaehtoistehtäviä. Pelaajilta voi kysyä, oliko pelissä jokin tehtävä, joka kiinnostaa heitä tai keksivätkö he pelin jälkeen itselleen kiinnostavan vapaaehtoistehtävän.

Mette tutustuu vapaaehtoistoimintaan

Mette on 14-vuotias koululainen. Häntä on alkanut mietityttää, miten voisi olla avuksi. Mette käy keskustelemassa opinto-ohjaajan kanssa, ja hän ehdottaa, että Mette voisi osallistua kansalais- ja vapaaehtoistoimintaan. Keskustelussa Metelle selviää, että vapaaehtoistoimintaan voi osallistua kuka tahansa ja tehtäviä tarjoavat niin järjestöt, yritykset, kunta kuin eri seurakunnat. Vapaaehtoistoiminta on yleishyödyllistä eli siitä hyötyvät myös muut kuin oma perhe. Mette ilmoittautuu vapaaehtoistoiminnan kurssille, ja hän pääsee kokeilemaan vapaaehtoistoimintaa monen eri toimijan kanssa. Auta Metteä vastaamaan kurssin kysymyksiin ja osallistumaan vapaaehtoistoimintaan. Testaa osaatko nimetä kaikki vapaaehtoistehtävät ja kertoa, missä kyseistä vapaaehtoistoimintaa voi harrastaa. Keksitkö minkälaista osaamista Metelle kertyy osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan?

Tekijät: Heli Lumiaro, Hanna-Leena Saavalainen ja Siina Lumiaro

Kuvitus: Marga Doek / margadoek.com

Taitto: Ari Wikman